Overtaksationskommissionen for Nordjylland og Viborg

Kendelse

Forretningsdag den 27. september 2022

Sagsnr. 2022-064841

Sagens parter:

Ejer: Lodsejer 1

(herefter benævnt lodsejeren)

matr.nr. Matr.nr. 1

Beliggende: Adresse 1

VS

Vandløbsmyndigheden: Aalborg Kommune

Overtaksationskommissionens afgørelse

Overtaksationskommissionen stadfæster taksationskommissionens afgørelse

---

Indledende oplysninger

Sagen vedrører et krav om erstatning i anledning af mangler ved vedligeholdelsen af det offentlige vandløb Skovåen.

Tirsdag den 27. september 2022, kl. 13.30, samledes Overtaksationskommissionen for Nordjylland og Viborg på Adresse 1 . Til stede ved overtaksationskommissionens behandling af sagen var formanden lektor, ph.d. Ole Terkelsen, forhenværende gårdejer Holger Hedegaard, tømrermester Albert Vinther Krogh, seniorsergent Keld Fausing og landmand Jens-Jørn Holdensgaard Nielsen.

Sagerne er indbragt for Overtaksationskommissionen for Nordjylland og Viborg af Aalborg Kommune, som gav møde ved advokat Mads Kobberø, Codex Advokater, samt naturgeograf Lasse Lehm, juridisk specialkonsulent Mette Halgaard og jurist Simon Ullits Christensen. Desuden mødte projektleder Jesper Madsen, WSP Danmark A/S.

Lodsejeren var til stede sammen med sin repræsentant landboretskonsulent Hans Ole Kristensen, Agri Nord. Desuden mødte planteavlskonsulent Person 1 , Virksomhed 1 . Under udvekslingen af synspunkter deltog – efter aftale med lodsejeren – Person 2 , der er part i sagsnr. 2022-077583, som overtaksationskommissionen behandlede samme dag.

Protokollen blev ført af juridisk sekretær, fuldmægtig, cand.jur. Asbjørn Hagen Varde.

Overtaksationskommissionen har afholdt et supplerende voteringsmøde tirsdag den 4. oktober 2022.

Sagens oplysninger

Overtaksationskommissionen for Nordjylland og Viborg fastslog ved kendelse af 5. december 2019, at der forelå en utilstrækkelig vedligeholdelse af Skovåen, som Aalborg Kommune var ansvarlig for (sagsnr. TS82601-00045). Lodsejeren havde ikke på dette tidspunkt opgjort et erstatningskrav, og kommissionen tog ikke stilling til, om den utilstrækkelige vedligeholdelse havde medført et økonomisk tab for lodsejeren. Overtaksationskommissionens resultat og begrundelse i kendelsen er gengivet nedenfor.

Lodsejeren har efterfølgende indbragt et erstatningskrav vedrørende perioden 2016-2018 for Taksationskommissionen for Nordjylland, som ved kendelse af 1. marts 2022 har tilkendt lodsejeren erstatning. Taksationskommissionens resultat og begrundelse i kendelsen er gengivet nedenfor.

Det er denne kendelse fra taksationskommissionen vedrørende perioden 2016-2018, som er indbragt for overtaksationskommissionen. Det er oplyst, at lodsejeren over for Aalborg Kommune har fremsat erstatningskrav vedrørende senere år, herunder krav om erstatning for strukturskade, men disse krav er ikke omfattet af den foreliggende sag.

De for taksationskommissionen fremlagte dokumenter og fremkomne synspunkter er beskrevet i taksationskommissionens kendelse. For overtaksationskommissionen er foruden det af taksationskommissionen fremsendte materiale fremlagt følgende materiale:

- Klage af 28. marts 2022 fra advokat Mads Kobberø, Codex Advokater
- Skriftligt indlæg af 4. september 2022 med bilag til forretningsdagen fra advokat Mads Kobberø, Codex Advokater
- Skriftligt indlæg af 14. september 2022 til forretningsdagen fra landboretskonsulent Hans Ole Kristensen, Agri Nord
- Dronefoto af marker, luftfoto vedrørende omsåning fra 2016-2018 samt dyrkningsplan og erstatningsopgørelse udleveret på forretningsdagen af planteavlskonsulent Person 1 , Virksomhed 1

- Supplerende indlæg af 12. oktober 2022 og 7. november 2022 fra landboretskonsulent Hans Ole Kristensen, Agri Nord
- Supplerende indlæg af 31. oktober 2022 og 8. november 2022 fra advokat Mads Kobberø, Codex Advokater

Overtaksationskommissionens afgørelse af 5. december 2019:

"Denne sag drejer sig om, hvorvidt Aalborg Kommune er erstatningspligtig over for Lodsejer 1 *som følge af mangelfuld vedligeholdelse af Skovåen.*

Efter vandløbslovens § 31 påhviler det Aalborg Kommune at vedligeholde Skovåen, da åen er et offentligt vandløb. Det fremgår af lovens § 27, at et offentligt vandløb skal vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres, medmindre andet er fastsat i regulativet, jf. § 12, stk. 4. Der er ikke fastsat bestemmelser i regulativet for Skovåen i henhold til § 12, stk. 4.

Overtaksationskommissionen lægger på baggrund af den foreliggende dokumentation, forklaringerne og besigtigelsen til grund, at vandløbets skikkelse og vandføringsevne har ændret sig væsentligt siden vedtagelsen af regulativet i 1997, således at vandføringsevnen er mærkbart forringet, og at dette er sket på grund af utilstrækkelig vedligeholdelse.

Den utilstrækkelige vedligeholdelse må antages at skyldes, at regulativet for Skovåen ikke indeholder bestemmelser, der fastlægger vandløbets skikkelse eller vandføringsevne for den i denne sag omhandlede strækning, men i stedet foreskriver, at vandløbet på denne strækning skal "henligge naturligt", jf. regulativets pkt. 3.2.

En sådan bestemmelse ikke er lovlig, idet et vandløbsregulativ ifølge lovens § 12, stk. 1, nr. 1, skal indeholde bestemmelser, der fastlægger vandløbets skikkelse eller vandføringsevne, hvilket er fastslået af Folketingets Ombudsmand, Natur- og Miljøklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet. Uanset regulativet ikke er påklaget, påhviler det Aalborg Kommune som den kompetente offentlige myndighed at lovliggøre regulativet af egen drift.

Overtaksationskommissionen finder som følge heraf, at Aalborg Kommune har handlet ansvarspådragende over for Lodsejer 1 *.*

Aalborg Kommune har i hvert fald siden Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 8. november 2013 vedrørende Lindholm Å været bekendt med, at en bestemmelse som den i regulativet for Skovåen pkt. 3.2 er retsstridig, men kommunen har ikke ændret bestemmelsen i regulativet for Skovåen. Endvidere har Aalborg Kommune siden 2013 løbende modtaget klager fra Lodsejer 1 *og således været bekendt med, at vandløbet ikke har kunnet aflede vand i tilstrækkelig grad, og at dette har medført oversvømmelser på* Lodsejer 1 *s ejendom med tab til følge. Der foreligger således for så vidt angår tab i de år, som denne sag angår (2016-2018), et særlig klart ansvar for et eventuelt tab forårsaget af den utilstrækkelige vedligeholdelse.*

Kommissionen har ikke taget stilling til, om den utilstrækkelige vedligeholdelse har medført et økonomisk tab for Lodsejer 1 *."*

Taksationskommissionens afgørelse af 1. marts 2022:

"Overtaksationskommissionen fastslog i sin afgørelse af 5. december 2019, at regulativet punkt 3.2 for Skovåen var retsstridig, idet bestemmelsen om, at vandløbet for en del af strækningen skulle henligge naturligt ikke var i overensstemmelse med vandløbslovens § 12, stk. 4.

Overtaksationskommissionen anførte endvidere, at Aalborg Kommune på denne baggrund havde handlet ansvarspådragende over for Lodsejer 1 *. Det blev desuden nævnt, at vandføringsevnen siden 1997 var mærkbart forringet, og at dette var sket på grund af utilstrækkelig vedligeholdelse. Overtaksationskommissionen tog dog ikke stilling til, om den utilstrækkelige vedligeholdelse havde medført et økonomisk tab for* Lodsejer 1 *.*

Kommissionen finder, at det, der er gjort gældende af kommunens repræsentant, ikke kan føre til et andet resultat. Kommissionen skal specielt vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt pumpeanlægget er underdimensioneret, bemærke, at det må lægges til grund, at pumpeanlægget er godkendt af den tidligere Hals Kommune. Kommissionen finder på baggrund af det fremkomne ikke sandsynliggjort, at dette forhold har haft afgørende indflydelse på spørgsmålet om oversvømmelse af Lodsejer 1 *s marker.*

<u>Det økonomiske tab</u>

Kommissionen skal indledningsvist anføre, at sagen må anses at være indbragt for så vidt årene 2016-2018, således at kommissionen alene kan tage stilling til erstatningskrav vedrørende disse år.

Det fremgår af vandløbslovens § 73, at taksationskommissionen fastsætter erstatning for mangelfuld opfyldelse af forpligtelser med hensyn til vedligeholdelse af vandløb. Kommissionen kan tiltræde kommunens repræsentants bemærkninger, hvorefter det er Lodsejer 1 *, der efter almindelige erstatningsretlige principper har bevisbyrden.*

Kommissionen må på baggrund af det ovenfor anførte af overtaksationskommissionen anførte endvidere vedrørende Aalborg Kommunes ansvarspådragende adfærd over for Lodsejer 1 *lægge til grund, at vandføringsevnen gennem en længere årrække har været mærkbart forringet på grund af utilstrækkelig vedligeholdelse.*

Aalborg kommune har under sagen gjort gældende, at der ikke er påvist årsagssammenhæng mellem et ansvarsgrundlag og det opgjorte tab. Kommunen har i denne forbindelse henvist til, at der foreligger en underdimensionering af pumpen i forhold til de vandmængder, der skal afvandes gennem det pumpede areal.

Efter de fremkomne oplysninger og forklaring af Lodsejer 1 *finder kommissionen det dog sandsynliggjort, at han har haft et økonomisk tab i forbindelse med den manglede vedligeholdelse. Det lægges således til grund, at der i perioden 2016-2018 som følge af det ulovlige forhold har været en forringet vandføringsevne i åen, der har bidraget til oversvømmelserne på klagerens marker, og som har en afgørende årsag til manglende dyrkningsmulighed og medført et indtægtstab.*

Taksationskommissionen har ikke fundet grundlag for at tilkende erstatning for strukturskade på arealerne ud over afgrødeerstatningen. Endvidere er der ikke fundet tilstrækkeligt grundlag for at erstatte de øvrige udgiftskrav - bortset fra omkostninger

ved opgørelse af erstatningskravet og øgede eludgifter - idet kravene dels ikke er fundet at være dokumenteret og dels ikke er anset som en direkte følge af den skadegørende handling.

Kommissionen har ved afgørelse af sagen taget hensyn til grovheden og karakteren af kommunens nævnte fejl, således at der kan foretages en lempelse af beviskravene med hensyn til tabets størrelse. På denne baggrund fastsættes erstatningen til et samlet afrundet beløb på 800.000 kr. for mistet dækningsbidrag, omkostninger ved erstatningsopgørelsen og merudgifter til pumpe i perioden 2016-2018

Forretning af erstatningskravet

Taksationskommissionen kan tiltræde Aalborg Kommunes repræsentants bemærkninger, hvorefter der ikke kan tillægges renters rente, idet det normalt kræver aftale eller særlig lovhjemmel. Kommissionen skal dernæst bemærke, at henvisningen i vandløbslovens regler til lov om offentlige veje vedrørende behandling af sager om erstatning ikke omfatter en henvisning til § 120 i denne lov. Kommissionen må forstå dette således, at det er de almindelige regler for anlæggelse af sager om erstatning ved domstolene, herunder rentelovens § 3, stk. 4, hvorefter der skal betales rente fra den dag, da fordringshaveren begyndte retsforfølgning. Kommissionen finder herefter, at kravet skal forrentes fra den 26. november 2020 med en rente svarende til den gældende procesrente.

Sagens omkostninger

Under hensyn til sagens udfald finder kommissionen, at Aalborg Kommune skal betale sagsomkostninger til Lodsejer 1 *med 50.000 kr. uden moms. Beløbet er fastsat under hensyn til sagens omfang og tidsmæssige udstrækning.*

Thi bestemmes:

Aalborg Kommune skal til Lodsejer 1 *i erstatning betale 800.00 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente fra den 26. november 2020.*

Aalborg Kommune skal endvidere betale 50.000 kr. til Lodsejer 1 *i sagsomkostninger."*

Parternes påstande og synspunkter

Aalborg Kommune påstod taksationskommissionens afgørelse ændret, således at erstatningskravet afvises.

Kommunens repræsentant har indsendt et indlæg af 4. september 2022 med myndighedens uddybende bemærkninger, hvoraf følgende fremgår:

"**1. Indledning**

Som advokat for Aalborg Kommune i forbindelse med ovennævnte overtaksationssag skal jeg hermed komme med et skriftligt indlæg. Et skriftligt indlæg, der vil blive uddybet i forbindelse med selve taksationsforretningen den 27. september 2022.

Overtaksationskommissionen har fastslået, at vandløbets vandføringsevne er blevet forringet siden 1997. Det, Taksationskommissionen herefter skal tage stilling til, er,

om dette er årsagen til de problemer med vand på markerne, som Lodsejer 1 påberåber sig under sagen (årsagsforbindelse), samt om det tab, der er fremført under sagen, er godtgjort.

Jeg går ud fra, at Overtaksationskommissionen har de for Taksationskommissionen fremlagte bilag, men vedhæfter for en ordens skyld de 2 notater fra WSP af 25. juni 2021 benævnt henholdsvis "Teknisk notat" og "Vurdering af tabsopgørelse".

2. En erstatningssags grundelementer

Erstatningskrav omfattet af vandløbsloven skal bedømmes efter dansk rets almindelige erstatningsregler, det vil sige som alle andre erstatningskrav, som en skadelidt fremsætter. Det betyder, at de erstatningsretlige betingelser skal være til stede, og det centrale i den forbindelse er:

1. Er der et ansvarsgrundlag?
2. Er der årsagsforbindelse?
3. Har klageren lidt et tab, og er der fremlagt dokumentation herfor?

Det forholder sig erstatningsretligt således, at alle 3 betingelser skal være opfyldt, før end kommunen er forpligtet til at betale erstatning. Bevisbyrden for, at hver enkelt af de 3 betingelser er opfyldt, beror udelukkende hos klageren, jf. følgende citat fra Karnovs kommentarer til vandløbslovens § 73:

> *"Det er efter almindelige erstatningsretlige principper den erstatningssøgende, der har bevisbyrden."*

I en sag, der stammer fra Aalborg Kommune, har Overtaksationskommission for Nordjylland og Viborg fastslået det samme i en kendelse af 3. september 2020:

> *"Overtaksationskommissionen bemærker, at der ikke i vandløbsloven eller dens forarbejder er grundlag for at antage, at der – således som bredejeren har gjort gældende – skulle gælde omvendt bevisbyrde. Sager om erstatning som følge af vandløbsmyndigheders fejl og forsømmelse ved opfyldelse af deres forpligtelser med hensyn til vedligeholdelse af vandløb må afgøres efter dansk rets almindelige erstatningsregler."*

Når Taksationskommissionen derfor i sin kendelse – for så vidt angår dokumentationen for tabet – finder, at der kan "*foretages en lempelse af beviskravene*", fordi der efter Taksationskommissionens opfattelse er tale om en grov kommunal fejl, er den en juridisk uberettiget sammenblanding af 2 ting. At der foreligger et ansvarsgrundlag, og erstatningskravets første betingelse dermed er efterlevet, giver hverken i relation til erstatningsbetingelsen om årsagsforbindelse eller dokumentation for tabet nogen ændring af bevisbyrdereglerne.

WSP har for kommunen udarbejdet et teknisk notat, der er fremlagt i sagen. Fra notatets konklusion vil jeg fremhæve følgende:

> *"Ovenstående viser således at der må forventes afvandingsmæssige problemer for det pumpede opland grundet væsentlige større vandmængder, og at disse ikke alene skyldes en forringet vandføringsevne i Skovåen, men en underdi-*

mensionering af pumpen i forhold til de vandmængder der skal afvandes gennem det pumpede areal. Evt. bidrag fra overløb af Skovåen er kun sket i 2019/2020 og dette ved en 50-100 års afstrømningshændelse."

At der ved 50-100 års hændelser eventuelt kan være en vis påvirkning af lavtliggende drænede marker er uundgåeligt, uanset hvilken vandløbsvedligeholdelse der er gennemført.

Vandstandsmålere på stedet har vist at vandet i åen ikke har stået så højt, at det kan have forårsaget de påklagede oversvømmelser af markerne. Årsagen hertil må – som også anført af WSP – skyldes andre forhold end vandstanden i vandløbet.

Det bemærkes i den forbindelse også at selv om der er tale om en naturvandløbsstrækning, så har der været skåret grøde i vandløbet 2 gange årligt.

Taksationskommissionens bemærkninger i kendelsen om, at et pumpeanlæg i sin tid blev godkendt af daværende Hals Kommune, er en bemærkning, der ikke er relevant i sammenhængen. At pumpeanlægget i sin tid eventuelt blev godkendt ændrer ikke ved, at pumpen ikke har kapacitet til afledning af vand fra markerne i tilstrækkeligt omfang, og pumpens kapacitet – eller mangel på samme – ændrer ikke ved det rent afledningstekniske faktum, at det – bortset fra en 50-100 års hændelse – ikke er overløb fra Skovåen, der giver problemerne for klageren, jf. det af WSP anførte.

I øvrigt er kommunen ikke i besiddelse af den omtalte godkendelse af pumpeanlægget, og den ses heller ikke fremlagt under sagen. På den baggrund fremstår det for kommunen som ikke-dokumenteret at pumpeanlægget er godkendt, men forholdet er som anført ikke relevant i sammenhængen.

Det er ganske simpelt ikke Skovåen, der er årsagen til de vandproblemer, der opleves på klagerens marker.

Når Taksationskommissionen i kendelsens centrale præmis anfører:

"Kommissionen finder på baggrund af det fremkomne ikke sandsynliggjort, at dette forhold (min bemærkning: pumpens kapacitet) har haft afgørende indflydelse på spørgsmålet om oversvømmelse af Lodsejer 1 *s marker."*

så er det i strid med den vandløbsfaglige vurdering, som WSP – et af landets fremmeligste firmaer på området – er fremkommet med, vel og mærke uden at Taksationskommissionen var bistået af sagkyndige med særlig indsigt i vandløbsforhold.

Hermed har kommunen – selv om den ikke har bevisbyrden – bevist, at den begrænsning af vandløbets vandføringsevne, der er sket siden 1997, ikke er årsagen til problemerne med vand på klagerens marker. Erstatningsbetingelsens årsagsforbindelse er ikke til stede.

3. Tabet

Om Overtaksationskommissionen, imod det i afsnit 2 ovenfor anførte, finder, at klageren har bevist, at der er årsagsforbindelse, skal Overtaksationskommissionen forholde sig til, om det er dokumenteret, at det har påført klageren det fremsatte erstat-

ningskrav. Et erstatningskrav, der oprindeligt var på ca. kr. 5 mio., men som i forbindelse med sagens behandling for Taksationskommissionen blev nedsat til kr. 3.734.119,54 (for årene 2016-2018).

WSP har om selve tabsopgørelsen udarbejdet et notat, der er fremlagt i sagen. Heri konkluderes det i forhold til en række af tabsopgørelserne, at tabet ikke er dokumenteret.

Særligt for så vidt angår den påståede strukturskade – der udgør mere end halvdelen af det fremsatte erstatningskrav – kan følgende citeres fra notatet:

> *"Påstanden om at alene vægten af en vandmængde på jordoverfladen skulle forårsage jordpakning savner enhver dokumentation. Tryk fra dæk ved overkørsel er i størrelsesordenen 1 kg /cm^2 eller 10.000 kg/m^2. Så 100-500 kg/m^2 er ganske ubetydeligt i sammenligning. I øvrigt vil vand ikke kunne pakke en vandmættet jord, da der er vand i alle hulrum."*

Taksationskommissionen var enig med kommunen i denne del af sagen og tilkendte ikke en erstatning for strukturskade.

Der kan supplerende for så vidt angår *renter* bemærkes følgende:

1. Der er medtaget de enkelte år og samtidig procesrenter af det samlede beløb i strid med princippet om forbud mod renters rente.

   Taksationskommissionen var enig med kommunen heri og tog højde herfor ved erstatningens fastsættelse.

2. Der er medtaget en post på ca. kr. 225.000, beregnet ud fra procesrente fra indgivelsen af klagen. Der er ikke noget retligt grundlag for et sådant krav. Forrentningen af beløb omfattet af taksationssystemet er, jf. vejlovens § 120, følgende:

   > *"Erstatningsbeløbet forrentes fra datoen for ekspropriationsbeslutningen efter § 102. Når omstændighederne taler for det, kan et andet begyndelsestidspunkt fastsættes. Forrentningen sker med en årlig rente, der svarer til den diskonto, der er fastsat af Nationalbanken på tidspunktet for ekspropriationsbeslutningen."*

Diskontoen er som bekendt 0 % og har været det i en længere årrække."

Aalborg Kommunes repræsentant procederede på forretningsdagen i det væsentlige i overensstemmelse med det skriftlige indlæg.

Projektleder Jesper Madsen redegjorde for de af Virksomhed 2 A/S udarbejdede notater. Jesper Madsen gennemgik herunder analysen, den samlede vurdering og konklusionen i det tekniske notat af 25. juni 2021 og redegjorde for de forhold, der ifølge notatet kan give anledning til en forøget vandstand i pumpeanlægget i forhold til, hvad pumpeanlægget er dimensioneret til. Jesper Madsen tilkendegav på forespørgsel fra advokat Mads Kobberø bl.a., at det efter hans vurdering ikke er overløb eller udsivning fra Skovåen, som har været årsag til oversvømmelserne på lodsejerens marker.

Aalborg Kommunes repræsentant har den 31. oktober 2022 indsendt følgende bemærkninger til et supplerende partsindlæg fra lodsejeren af 12. oktober 2022 (se nedenfor):

”1. Indledning

Efter taksationsforretningen den 27. september 2022 i ovennævnte sag er klagerens rådgiver den 12. oktober 2022 fremkommet med nye skriftlige bemærkninger. På kommunens vegne skal jeg nedenfor kommentere dette, og således at der i dette hele i øvrigt henvises til det på kommunens vegne ved taksationsforretningen anførte.

2. Bemærkninger til Hans Ole Kristensens indlæg af 12. oktober 2022

Der henvises i indlægget til nogle ældre beskrivelser af pumpens kapacitet (50-55 l/sek.). Heroverfor står, at WSP, som redegjort for i forbindelse med taksationsforretningen, rent faktisk i forbindelse med nærværende sag har målt pumpens kapacitet, og hvor målingen viste en faktisk ydelse på 23 l/sek. Der kan henvises til materialesamlingen side 125ff, særligt side 128.

Det bemærkes i den forbindelse, at der ikke kan stilles spørgsmålstegn ved målingen. Pumpeanlægget er udført således, at der er et reservoir inden pumpen. Hertil ledes drænvandet, og når det når et bestemt niveau, går pumpen i gang og fortsætter, indtil reservoiret er tømt ned til et bestemt lavere vandspejls-niveau. Det vil sige, at når pumpen kører, så kører den med maksimal kapacitet, og det er denne maksimale kapacitet, som WSP har målt til 23 l/sek.

Ikke at det reelt set er pumpens kapacitet, der er afgørende i relation til årsagsforbindelse – men det er en måde at forstå og forklare, hvorfor der er et problem.

Problemets kerne er imidlertid, at der tilføres arealet store mængder vand, og som WSP i skrift og tale har forklaret, ikke vand der kommer fra vandløbet, men som falder på selve arealet, og nok så vigtigt, tilføres fra højere liggende arealer, både på overfladen, men nok så meget via jorden. Det er således ikke pumpens ”skyld”, at der er et problem, men pumpens ikke tilstrækkelige kapacitet gør, at den ikke kan løse problemet i regnfulde perioder. Afstrømningen fra de omkringliggende arealer vil i regnfulde perioder være over de 23 l/sek., som pumpen kan klare – længere er den ikke.

I konsulentens indlæg henvises der til noget af Person 5 anført (materialesamlingen side 180-185). Han er inde på, at myndigheden må have vurderet og godkendt pumpeanlæggets dimensionering:

1. Det er ikke en kommunal opgave at tilse, at kapaciteten af et pumpeprojekt, som en privat lodsejer ønsker at etablere, er tilstrækkelig til at holde et areal tørt under alle nedbørsomstændigheder.

2. Der er i sagen ikke fremlagt nogen godkendelse.

Hvad angår det om et dialogmøde den 7. oktober 2022 anførte blev der i den forbindelse intet anført af relevans for nærværende taksationssag, herunder intet fra kommunens side, der ændrer ved det af kommunen under sagen anførte, der som det centrale er, at det ikke er vand fra Skovåen, der giver problemer på klagerens marker, som blandt andet vandstandsmåleren og WSP-notater dokumenterer.

[…]"

Aalborg Kommunes repræsentant har i et skriftligt indlæg af 8. november 2022 betonet, at der er foretaget en måling og ikke blot en vurdering af pumpeanlæggets kapacitet. Aalborg Kommunes repræsentant har i indlægget henvist til, at afløbsbrønden er anbragt mellem udløbsrøret fra pumpen og udløbet i vandløbet med det formål at dæmpe vandhastigheden for det udpumpede vand. Vand udledt direkte fra pumpens udløbsrør har en stor vandhastighed, og der er derfor stor risiko for erosion på vandløbet ved direkte udløb. Ved at lede vandet ud i afløbsbrønden og videre via et større afløbsrør trykkes vandet ikke ud i vandløbet, men løber via gravitation med væsentligt lavere vandhastighed. Afløbsbrønden har ingen forsinkende effekt på vandmængden fra pumpen og kan således ikke "bremse" vandmængden fra 50 l/s til de målte 23 l/s.

Lodsejeren påstod taksationskommissionens afgørelse stadfæstet eller ændret, således at erstatningen forhøjes.

Lodsejerens repræsentant har indsendt et indlæg af 14. september 2022 med uddybende bemærkninger, hvoraf følgende fremgår:

"Vi har anledning til at rette erstatningskravet, som det i øvrigt er opgjort af revisor Person 4 den 25. november 2020:

1. Lodsejer 1 frafalder i denne sag kravet om svær strukturskade, opgjort til 2.511.000 kroner. Det vender tilbage i en senere sag.

Årsagen til, at kravet frafaldes her, er, at Lodsejer 1 i mellemtiden har fremsat erstatningskrav for de næstfølgende 3 år efter de år, som denne sag angår. Forholdene har i årene 2019-2021 været lige så dårlige for hans dyrkning, som de 3 foregående års forhold har været det.

Forholdene i åen er i perioden i store træk uændrede eller dårligere, uanset at det er blevet understreget både af taksationskommissionen og overtaksationskommissionen, at man forventede, at ulovlige forhold blev lovliggjort.

Eftersom der på den måde er fremsat erstatningskrav for disse tre følgende år, er der ikke grund til at opgøre strukturskaden nu. Erstatning for strukturskade angår de tab i dyrkning, som sker i de følgende år efter lovliggørelse er sket, og det er altså ikke sket endnu.

2. Lodsejer 1 frafalder krav om erstatning vedr. 2015, eftersom det år ligger forud for årene, som denne sag angår (2016, 2017 og 2018).

3. Tilsvarende frafaldes i denne sag erstatningskravene vedrørende 2019 og 2020. De er ikke omfattet af denne sag. Kravene er som nævnt rejst sammen med 2021 i en ny sag for taksationskommissionen, og den er ikke behandlet endnu.

Idet jeg henviser til opgørelsen fra Virksomhed 1 opgøres tabet herefter til:

Vedr. 2016:	155.497,03
Vedr. 2017:	351.722,02

Vedr. 2018:	396.250,24
I alt:	903.469,29 kr.

Dette beløb ønskes forrentet med procesrente.

Vandløbsloven henviser ikke til vejlovens § 120 (se vandløbslovens § 72, stk. 2), så erstatningen behandles ikke som en erstatning i henhold til vejlovens ekspropriationsregler. Man benytter altså ikke diskontoen til forrentningen.

Aalborg kommune fremlægger på ny en wsp rapport om Lodsejer 1 s pumpeanlæg, som angiveligt skulle være en medvirkende årsag og måske endda hovedårsag til oversvømmelsesproblemerne på Lodsejer 1 s ejendom.

I anledning af den tidligere rapport fremlagde vi det materiale, som havde ligget til grund for myndighedsbehandlingen i Hals kommune, da pumpeansøgningen blev imødekommet.

Anlægget er købt af den tidligere ejer af Lodsejer 1 s ejendom, som bl.a. dyrkede kartofler på ejendommen.

Vi mener, at med de grundige nivellementer, som rådgiver har lavet (og som han understreger er udført 2 gange, fordi arealerne er meget flade) er der ikke tvivl om, at pumpens opland er nøjagtigt angivet i ansøgningen.

Det opland, som wsp ud fra terrænmodeller udvider med, så det omfatter ejendommen nord og nordvest for Lodsejer 1 s ejendom, er i bedste fald helt teoretisk.

Ejendommen tilhører Person 3 , Adresse 2 , og hans far har ejet den siden 1987. Hverken i faderens eller Person 3 s ejertid er der foretaget nogen dræninger på arealet, så han er ret sikker på, at der ikke findes fungerende dræn på ejendommen. Bortset fra en smal stribe af tørvejord langs skellet, er jorden deroppe sand, så der er efter hans vurdering ikke noget dræningsbehov, og han oplever ikke, at vand løber ned til Lodsejer 1 . Tilsvarende oplevelse har Lodsejer 1 .

Pumpen er dimensioneret i forhold til oplandet, og det er samme pumpe, som er i brønden i dag. Lodsejer 1 fremhæver også, at anlægget har været velfungerende i perioden 2007 - 2013, hvor problemerne i forhold til Skovåen slog igennem.

Anlægget er vel vedligeholdt og har fungeret så godt som det muligt kunne - forholdene taget i betragtning.

Lodsejer 1 bemærker i øvrigt, at når der har været problemer, har det været forsøgt at sætte flere pumper på; men det har aldrig hidtil været løsningen. Tilstrømningen har været større end hvad ville stamme fra en forholdsvis forøgelse af oplandet ville komme med.

Vi må tage afstand fra bemærkningen om, at der kun er sket overløb fra Skovåen en gang, og det skulle være i 2019/20 i forbindelse med stor regn, i hvert fald hvis det skal forstås sådan, at der i øvrigt ikke har været problemer.

Det, som wsp tager fejl af, er (måske), at vandet står ind i Lodsejer 1 s marker, fordi det trykkes igennem tørvejorden i nord. Derfra trækker vandet sydover (imod Limfjorden). Vi har billeder af, hvordan det fosser ind i marken via naboarealerne.

Ved mødet sidste gang havde vi en stærk fornemmelse af, at vi ville kunne være kommet meget længere, hvis vi talte sammen. Nu fremlægges en ny rapport igen, og vi har stadig ikke talt sammen, så for os virker det som om, at vi tager alle misforståelserne en gang til.

Der er et meget teknisk afsnit til sidst, hvor der ud fra forudsætninger, som wsp stiller op, gøres vurdering over, hvor store overløb, der kan have været i forskellige perioder.

Eftersom vi aldrig har set beregningerne før, og har ringe forudsætninger for at forstå dem, stiller vi ikke spørgsmål til dem; men vi bemærker, at de slet ikke stemmer med Lodsejer 1 s oplevelser og erfaringer.

Vi betragter rapporten som et partsindlæg, svøbt i teknisk sagkundskab.

Lodsejer 1 og jeg har diskuteret, hvorvidt vi skal forsøge at matche den tekniske indsigt i en modsatrettet rapport; men det har vi fravalgt. Tilsvarende vil vi overlade det til overtaksationskommissionens egen vurdering, hvorvidt der skal tilknyttes en sagkyndig til kommissionen.

Vi bemærker, at der ikke er sket lovliggørelse af forholdene i åen.

Konsekvensen er, at åen er i samme tilstand nu som før - faktisk er den ringere - og denne sag har intet resultat givet Lodsejer 1 , hverken økonomisk eller praktisk indtil nu - uanset afgørelsernes indhold.

Vi minder om de tidligere afgørelser, som har understreget, at Aalborg kommune har begået tydelige fejl, som burde rettes.

Aalborg kommune har stadig ikke vedtaget nyt regulativ for åen; men lige så væsentligt er, at de regulativforslag, vi har kommenteret indtil nu, er sprunget over lovliggørelse af åen; forslaget er gået direkte til fastsættelse af en ny skikkelse, svarende til den nuværende. Så vi kan se, at lovliggørelsen efter kommunens mening ikke skal ske ved at sammenholde tilstanden før med efter (så der kunne udmåles en erstatning for de tab, som måtte være påført ejendommene i oplandet); men blot ved en teknisk øvelse, hvor ændringerne betegnes som en revision af det hidtidige regulativ. På det punkt er vi (også) meget uenige.

Samtidig har kommunen haft en meget langstrakt sagsbehandling på regulativforslagene, også i forhold til miljølovgivningen, så det har lange udsigter med vedtagelse - uanset hvilken metode, som skal benyttes.

Vi har i sammenhæng med spørgsmålet om lovliggørelse sendt det vedlagte brev til kommunen, men desværre er det stadig ubesvaret, uanset vi var lovet et svar inden udgangen af august.

Vi mener ikke, at Aalborg kommune kan komme udenom at lovliggøre forholdene, inden et nyt regulativ kan vedtages. Ellers begraver man bare ulovlighederne under et nyt regulativ.

Vi synes egentlig ikke, vi har behov for den bevislempelse Taksationskommissionen gav os; men vi synes på den anden side, at den er meget rimelig; forholdene taget i betragtning.

I vandløbsloven § 74 står, at vandløbsmyndigheden formidler forlig i vandløbssager.

Lodsejer 1 har aldrig afvist at tale med vandløbsmyndigheden, og vi har tidligere taget initiativ til et forligsmøde, som dog ikke gav noget resultat. På trods af, at vi nu for 4. gang mødes om denne erstatningssag vedr. Skovåen, har det ikke været gjort andre forsøg på at føre parterne sammen for at finde en fælles forståelse i sagen, og da slet ikke for at finde en forligsmæssig løsning vedr. erstatningen.

Vi har tidligere foreslået, at Lodsejer 1 undlod at tilså ejendommen, for at undgå unødige erstatningskrav, når nu afgrøden de andre år i store træk var gået til; men heller ikke det kunne vi blive enige om. Resultatet har været, at Lodsejer 1 har brugt tid og mange kræfter på mislykkede afgrøder.

Lodsejer 1 har lidt meget store tab og lider fortsat ny tab, hvilket gør dette til noget af en udmattelseskamp. Han har for eksempel haft meget store udgifter til rådgivning fra konsulenter og til tekniske rapporter, så vi opfordrer overtaksationskommissionen til at fastsætte et passende beløb til sagkyndig bistand."

Lodsejerens repræsentant procederede på forretningsdagen i det væsentlige i overensstemmelse med det fremsendte skriftlige indlæg. Planteavlskonsulent Person 1 gennemgik det udleverede fotobilag med dronefotos af lodsejerens marker samt lodsejerens dykningsjournaler og erstatningsopgørelsen for perioden 2016-2018.

Lodsejerens repræsentant har efter forretningsdagen indsendt et supplerende indlæg af 12. oktober 2022 med følgende uddybende bemærkninger:

"Vedrørende Lodsejer 1 s pumpeanlæg: Diskussionerne om pumpeoplandet, pumpens ydelse og vandtabet fra Skovåen er samme temaer, som blev diskuteret i foregående instans.

I materialesamlingen findes fra taksationssagen bilag angående pumpeprojektet, på siderne 162 og 163 findes dokumentationen for pumpens ydelse. På side 163 er et foto af pumpens identifikation med type E15A – 1/1,5 1400/1,3 og på side 164 er tilbud vedr. pumpen med angivelsen af ydelsen til 50-55 l/sek.

Anlægget er projekteret på dette grundlag, og Lodsejer 1 mistror ikke disse angivelser, som også er bekræftet fra importøren af pumpen.

Med hensyn til arealet i nord, som ud fra terrænkoten skulle være et yderligere opland, henvises til Person 5 s bemærkninger på s. 180 – 185 fra taksationssagen. (Bemærkningerne blev imødegået af wsp i efterfølgende indlæg, så vi er uenige.

Uanset terrænforskelle og mulig påvirkning af grundvandsspejlet fra nord, fastholder vi, at eftersom Lodsejer 1 arealer er tæt detaildrønet med forbindelse til pumpen, medens vandet fra nord ikke løber overfladisk til Lodsejer 1 ejendom, men rejser gennem jorden, så vil det samme regnvejr på hele arealet ikke belaste pumpen, og vandet fra det nordlige areal kommer senere (hvis det overhovedet kommer), fordi det skal tilbagelægge en stor afstand gennem udrænet jord.

Afslutningsvis vil jeg referere fra dialogmøde om Skovåen mellem rådmanden og vandløbsafdelingen og lodsejerrepræsentanter den 7. oktober. På mødet fremførte en lang række af lodsejere med jord nedstrøms Lodsejer 1 s beklagelser over de gen-

tagne oversvømmelser af deres jord – der var 4 lodsejere til stede. 2 husejere fremførte, at deres boliger led under den høje vandstand og oversvømmelserne, og landbrugerne klagede over skader i deres marker på grund af åen. Dette blev ikke anfægtet af kommunes repræsentanter, og mødet blev gennemført med den gennemgående præmis fra lodsejersiden, at forholdene er afvandingsmæssigt forværret til det uholdbare."

Lodsejerens repræsentant har i et skriftligt indlæg af 7. november 2022 bl.a. anført følgende supplerende bemærkninger vedrørende pumpeanlægget:

"Der, hvor wsp i sin argumentation (efter vores mening) tager fejl i rapporten, er, da man går ud fra, at man ud fra motorens størrelse kan beregne pumpens kapacitet. Motoren på Lodsejer 1 s pumpe er nok til den lille side – det påvirker dog ikke pumpens kapacitet; men wsps vurdering bliver forkert af den grund.

Med hensyn til wsps måling af udløbet henviser jeg til vedlagte projektrids (mat.samlingens s. 158).

Man ser, at anlægget ikke er indrettet som beskrevet i rapporten (og her gentaget af Aalborg Kommune). Pumpen sidder ikke i sidste brønd, men afleverer vandet i en afløbsbrønd, så vandet netop ikke pumpes direkte ud i vandløbet med fuld kraft. Afløbsbrønden skal dæmpe vandet, og vandet løbet af brønden ved overløb.

En måling af udløbet viser derfor en indirekte vandstrøm, fra afløbsbrønden og ud.

Vi har talt med importøren af pumpen, og han siger, at hvis pumpen vedligeholdes (hvilket Lodsejer 1 omhyggeligt gør), står beskrivelsen af pumpens kapacitet til troende."

Overtaksationskommissionens begrundelse og afgørelse

Overtaksationskommissionen har ved kendelse af 5. december 2019 fastslået, at der forelå en utilstrækkelig vedligeholdelse af Skovåen, som Aalborg Kommune er ansvarlig for. Et hovedspørgsmål for overtaksationskommissionen i den foreliggende sag er, hvorvidt den utilstrækkelige vedligeholdelse af Skovåen har medført et tab for lodsejeren.

Overtaksationskommissionen finder i lighed med taksationskommissionen, at det er sandsynliggjort, at lodsejeren har haft et økonomisk tab som følge af den mangelfulde vedligeholdelse af Skovåen. Overtaksationskommissionen har således ligesom taksationskommissionen lagt til grund, at der i perioden 2016-2018 som følge af den utilstrækkelige vedligeholdelse har været en forringet vandføringsevne, som har bidraget til oversvømmelserne på lodsejerens marker, og at dette har været en afgørende årsag til manglende dyrkningsmulighed og medført et indtægtstab for lodsejeren.

Overtaksationskommissionen har herved lagt til grund, at den forringede vandføringsevne – foruden at medføre forøget risiko for overløb – har forøget den løbende udsivning fra Skovåen, hvilket har bidraget til, at markerne er blevet vandlidende. Kommissionen finder det ikke godtgjort, at der, selv om Skovåens vandføringsevne ikke havde været forringet, som følge af afstrømning fra de omkringliggende arealer ville

være forekommet oversvømmelser på lodsejerens marker af samme omfang og varighed.

Overtaksationskommissionen kan tiltræde den af taksationskommissionen fastsatte erstatning på 800.000 kr., og at erstatningsbeløbet forrentes fra den 26. november 2020 med en rente svarende til den gældende procesrente. Vejlovens § 120 om forrentning af erstatningsbeløb finder ikke anvendelse, jf. § 123, stk. 3, og F.T. 2000-01, tillæg A, s. 6433.

Overtaksationskommissionen finder, at Aalborg Kommune under hensyn til sagens udfald skal betale sagsomkostninger til lodsejeren med i alt 65.000 kr. for begge instanser, jf. vejlovens § 123, stk. 4. Aalborg Kommune pålægges endvidere at betale udgifterne ved sagens behandling ved taksationsmyndighederne bortset fra vederlag til formænd og sekretærer, jf. § 123, stk. 5.

Konklusion

Taksationskommissionens kendelse stadfæstes. Aalborg Kommune skal til lodsejeren i erstatning betale 800.000 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente fra den 26. november 2020.

Aalborg Kommune skal endvidere betale 65.000 kr. til lodsejeren i sagsomkostninger.

Ole Terkelsen

Holger Hedegaard

Albert Vinther Krogh

Keld Fausing

Jens-Jørn Holdensgaard Nielsen

/Asbjørn Hagen Varde

Kendelsen kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, men sagen kan indbringes for domstolene.

Overtaksationskommissionens afgørelse er truffet i henhold til vandløbslovens § 73 samt § 123, jf. § 116, i lov om offentlige veje m.v.

Udskriftens rigtighed og kendelsens udsendelse bekræftes.

Viborg, den 8. december 2022

Asbjørn Hagen Varde

Fuldmægtig, cand.jur.